

Kirkeministeriet

Folketingets Kirkeudvalg
lov@ft.dk

Kirkeudvalget har ved brev af 9. marts 2023 (KIU L 18 - spørgsmål 2) bedt om min besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 2

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 8/3-23 fra Skt. Markus Sogns Menighedsråd om bemærkninger til lovforslaget, jf. L 18 - bilag 4?”

Svar:

Kirkeministeriet har i forbindelse med høringen over forslag til lov om ændringer af lov om menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi og lov om forsøg i folkekirken været i dialog med formanden for Skt. Markus Sogns menighedsråd, Benedicte Baumgarten og besvaret en række spørgsmål til lovforslaget i høringsfasen.

Menighedsrådet har afgivet det til brevet vedlagte høringssvar af 18. august 2022, som indgår i de til Kirkeudvalget oversendte høringssvar, såvel som i ministeriets høringssnotat.

Jeg vil herunder adressere menighedsrådets kommentarer til lovforslaget et for et.

Menighedsrådet skriver i sin henvendelse af 8. marts 2023: ”Det bør i lov om menighedsråd § 43 a præciseres, at samarbejdsaftaler efter de nye bestemmelser i lov om menighedsråd § 42 b og 42 c ligesom aftaler efter eksisterende § 42 a og 43 kun kan have provstiet som ramme, hvis menighedsrådene på et budgetsamråd med kvalificeret flertal træffer beslutning om at indgå en sådan aftale. Heraf vil det implicit fremgå, at aftaler, der ikke kan mønstre et kvalificeret flertal, heller ikke kan finansieres af provstiudvalgskassen, men derimod må finansieres med bidrag fra de deltagende menighedsråds egne kirkekasser.”

Af de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.1. til lovforslaget fremgår det, at flere menighedsråd i ét provsti kan beslutte at etablere de i lov om menighedsråd nævnte samarbejder efter § 42 a og § 43 med provstiet som ramme, jf. § 43a. Beslutning derom skal træffes på budgetsamråd med kvalificeret flertal på 2/3. Udgifterne til samarbejdet vil herefter kunne finansieres af provstiudvalgskassen.

Der er derimod ikke krav om kvalificeret flertal på budgetsamrådet for, at samarbejder efter de nye bestemmelser i lov om menighedsråd § 42 b og § 42 c kan etableres. Der er imidlertid heller ikke krav om, at alle menighedsråd i provstiet skal deltage. Det er således kun de interesserede menighedsråd, som vil være deltagere i samarbejdet. Menighedsråd, som deltager i samarbejder, kan

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
e-post km@km.dk

Akt nr.: 278183

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til Kirkeministeriet

Dato: 13. marts 2023

altid vælge at trække sig ud af disse samarbejder igen – proceduren herfor skal beskrives i vedtægten for det pågældende samarbejde.

Vilkår vedrørende finansiering af et samarbejde indgår i vedtægten for samarbejdet.

Jeg skal i den sammenhæng understrege, at der ikke med de nye bestemmelser om samarbejder i menighedsrådslovens §§ 42 b og c ændres ved provstiudvalgets kompetence i budgetprocessen, da provstiudvalget allerede efter de gældende regler har kompetencen til at fastsætte ligningsbeløbet til de enkelte kirkekasser – denne kompetence gælder uanset om et menighedsråd indgår i et samarbejde efter de nævnte bestemmelser eller ej.

Menighedsrådet skriver i sin henvendelse af 8. marts 2023: "Det bør af alle samarbejdsvedtægter fremgå, at et menighedsråd til enhver tid kan opsig samarbejdet og dermed også friholdes for det økonomiske engagement, det være sig i form af bortfald af bidrag fra kirkekassen eller i form af økonomisk kompensation i forbindelse med den årlige budgetproces ved aftaler med provstiet som ramme."

Det er et krav både i lovforslaget og i gældende lovgivning, at en samarbejdsvedtægt skal indeholdende oplysninger om deltagere i samarbejdet, samarbejdets indhold, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for optagelse af andre deltagere i samarbejdet, afgørelse af uenigheder om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet samt offentliggørelse. Det enkelte menighedsråd beslutter, om man vil indgå i eller udtræde af et samarbejde, idet der dog kan være indgået forpligtelser som led i samarbejdet som menighedsrådet fortsat hæfter for.

Menighedsrådet skriver i sin henvendelse af 8. marts 2023: "Det bør præciseres, at finansiering af provstiudvalgskassen af samarbejdsaftaler efter lov om menighedsråd § 43 b (mellem ligestillede niveauer - f.eks. flere provstier - og på kryds og tværs af niveauer) ikke kan besluttes af provstiudvalget, idet sådanne aftaler reelt forudsætter etablering af en formålsbestemt puljeordning, hvorom beslutning skal træffes af menighedsrådene med kvalificeret flertal på et budgetsamråd jf. § 43 a."

Samarbejder efter § 43 b i lov om menighedsråd forudsætter kirkeministerens godkendelse. Dette ændres ikke med det fremsatte lovforslag. Der er således ikke behov for den ønskede præcisering.

Jeg er ikke enig i, at et samarbejde mellem provstiudvalg eller på tværs af niveauer kræver oprettelse af et samarbejde med provstiet som ramme, jf. § 43 a, da denne bestemmelse alene vedrører finansieringen af samarbejder mellem menighedsråd, hvor provstiudvalgskassen er økonomisk ramme for samarbejdet.

Menighedsrådet skriver endvidere i sin henvendelse af 8. marts 2023: "Den foreslåede fordobling af stiftsbidraget, hvorved der overføres kompetence fra

menighedsrådene til stiftsrådene, savner enhver saglig begrundelse og bør udgå.”

Jeg kan oplyse, at forslaget om mulighed for at fastsætte de bindende stiftsbidrag op til 2 % ikke indgår i det fremsatte lovforslag, jf. også min besvarelse af 7. marts 2023 på KIU L 18 – spm. 1.

Som Kirkeministeriet skriver i høringsnotat, er der er i de indkomne høringsvar en væsentlig overvægt af høringsvar, som ikke ønsker, at det bliver muligt at forhøje det bindende stiftsbidrag til 2 %, hvilket jeg har lyttet til.

Det er Kirkeministeriets vurdering, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt at udvide de formål, som stiftsrådet kan finansiere, således at der til de eksisterende formål – kommunikation, formidling af kristendom og udviklingsprojekter – tilføjes et ekstra formål vedrørende mødeudgifter. Med tilføjjelsen i lovforslagets § 2, nr. 33, bliver det muligt for stiftsrådene at afholde udgifter til transportgodtgørelse samt diæter til stiftsrådets møde – henholdsvis ordinære stiftsrådsmøder, som underarbejdsgrupper og udvalg under stiftsrådet.

Der har ikke været væsentlige bemærkninger til denne ændring i høringsfasen.

Menighedsrådet skriver i sin henvendelse af 8. marts 2023: *”Udmelding af øremærkede projektbevillinger til drift i forbindelse med fastlæggelse af rammebevillinger til menighedsråd og provstiuvalg: Herved tillægges der provstiuvalget kompetence til at sætte retningen for kirkelige aktiviteter i provstiet, hvorved de enkelte menighedsråd på uheldig vis bliver ganske afhængige af provstiuvalgets bevågenhed og dermed i alvorlig grad mister selvbestemmelse. Ligeledes må det anses for stærkt betænkeligt, at provstiuvalget får mulighed for at afsætte projektbevillinger til sig selv udover, hvad der medgår til sædvanlig drift. Nyskabelsen bør opgives og hidtidig retstilstand opretholdes.”*

Af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.4.2 samt af bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 10, fremgår det, at projektbevillinger kan anvendes til afgrænsede projekter fx anskaffelse af nye maskiner eller materielindkøb, som ikke indgår i et anlægsprojekt, vedligeholdelsesarbejder, som ikke kan kategoriseres som et anlægsprojekt, eller særlige arrangementer eller projekter som kirkejubilæer m.v. Med projektbevillinger bliver det muligt at skabe overblik over de klart definerede og tidsbegrænsede driftsprojekter, da projekterne kan have stor betydning for økonomien i kirkekassen eller provstiuvalgskassen. Ved oprettelse som projektbevilling sikres det, at den del af bevillingen, som er afsat til konkrete projekter, holdes adskilt fra den øvrige drift. Der skal aflægges et særskilt regnskab for projektet ved projektets afslutning.

Projektbevillinger tænkes anvendt til de driftsprojekter, som i dag oprettes som anlægsprojekter (selv om der ikke er tale om anlæg), og skal derfor ikke ses som et ønske om at fastlåse en større del af menighedsrådenes driftsrammer, end der er praksis for i dag.

Det er valgfrit for provstiuvalget, om projekter ønskes udmeldt som projektbevillinger. Hvis menighedsrådene i provstiet ikke ønsker, at projektbevillinger skal anvendes, og menighedsrådene oplyser provstiuvalget om dette på budgetsamrådet, som der skal afholdes mindst et af om året i forbindelse med

budgetprocessen, er det min forventning, at provstiudvalget lytter til dette. Kompetencen er dog provstiudvalgets. Hvis projektbevilling ikke anvendes, vil driftsprojekter, som det allerede er tilfældet, skulle indgå i den almindelige driftsramme for kirkekasserne og provstiudvalgskassen.

Menighedsrådet skriver i sin henvendelse af 8. marts 2023: *"Tilbageholdelse af en reserve i provstiudvalgskassen i forbindelse med fastlæggelse af rammebevillinger: Størrelsen bestemmes af provstiudvalget, der herefter frit kan udmelde øremærkede tillægsbevillinger til diverse formål (ud over de eksisterende 5%-midler til uforudsete og uopsættelige udgifter), hvorved der som ovenfor nævnt overflyttes kompetence til provstiudvalget til at sætte retningen for diakonale og andre projekter i provstiet. Nyskabelsen bør opgives, og eksisterende ordning med 5%-midler opretholdes."*

Reserven, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 10, er en nyskabelse i den kirkelige lovgivning. Der er i regi af lov om forsøg i folkekirken blevet gennemført forsøg med at oprette puljer i provstiudvalgskasserne. Puljerne er blevet oprettet for at give bedre mulighed for, at der kan ske økonomiske tilpasninger i løbet af regnskabsåret. Når alle midler, som det hidtil har været tilfældet, skal uddeles i forbindelse med den ordinære budgetproces, er der ikke mulighed for at tilgodese nye ideer og gode projekter i løbet af regnskabsåret. Det behov for fleksibilitet har puljerne kunnet imødekomme.

Der har været stor tilslutning til forsøget, og evalueringen har været positive.

Det har imidlertid vist sig, at puljerne har givet anledning til udfordringer i forbindelse med bogføring m.v. Arbejdsgruppen, bestående af repræsentanter fra Landsforeningen af Menighedsråd, biskopperne, provsterne og stiftskontorcheferne, som har udarbejdet det grundlag som lovforslaget er udarbejdet efter, har derfor foreslået en mindre bureaukratisk model, som giver provstiudvalget mulighed for at oprette en reserve i provstiudvalgskassen, som kan udmøntes til de samme formål, som menighedsrådene og provstiudvalgene kan bruge penge på i dag.

Høringen om udkastet til lovforslaget, gav anledning til at justere lovforslagets § 2, nr. 6, så menighedsrådene på budgetsamrådet hvert år kan beslutte, om provstiudvalget kan afsætte en reserve, som overstiger 5 % af ligningsmidlerne til menighedsrådene og provstiudvalgskassen i provstiet. Menighedsrådene har derudover mulighed for på første budgetsamråd efter nyvalg at beslutte, at budgetsamrådet overtager kompetencen til at fastsætte størrelsen på og udmøntningen af reserven.

Provstiudvalget har med den foreslåede model kompetencen til at uddele midler fra reserven, men menighedsrådene har mulighed for at påvirke, om der skal være en reserve, som overstiger 5 % af ligningsbeløbet, og hvilke formål reserven evt. skal anvendes til. Desuden har menighedsrådene mulighed for at beslutte, at budgetsamrådet overtager de nævnte kompetencer fra provstiudvalget.

Samlet set deler jeg ikke Skt. Markus Sogns Menighedsråds bekymring for overflytning af kompetence til provstiudvalget.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af et grundigt forarbejde, hvor folkekirkens parter har deltaget i en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen har inddraget erfaringerne for lov om forsøg i folkekirken samt en analyse af økonomistyringen i folkekirkens menighedsråd og provstiudvalg gennemført af Statens Analyser og Implementering. Konklusionen fra arbejdet er, at fleksibilitet er nødvendig for god opgaveløsning hos menighedsråd og provstiudvalg.

Der har hertil været stor opbakning til forslagene i høringsfasen.

Med lovforslaget bliver en række muligheder stillet til rådighed for folkekirkens menighedsråd, som de kan tage i anvendelse, hvis de ønsker. Hvis der ikke lokalt er opbakning til de nye muligheder, kan arbejdet stort set fortsætte som hidtil.

Jeg har stor tillid til, at menighedsråd og provstiudvalg fortsætter det store arbejde, som sikrer det gode kirkeliv. Lovforslaget vil stille nye muligheder til rådighed for menighedsrådene. Dem håber jeg, at alle menighedsråd og provstiudvalg – herunder Stk. Markus Sogns Menighedsråd – vil tage godt imod.

Louise Schack Elholm

/ Johanne Schilling